FÖRSLAG 2014:43

LS 1403-0417

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Inriktningsbeslut om Teknisk upprustning av vårdflyglar vid Södersjukhuset

Föredragande landstingsråd: Charlotte Broberg

Ärendebeskrivning

Locum AB hemställer om att inriktningsbeslut fattas om teknisk upprustning av vårdflyglar på Södersjukhuset. Hemställan är en avrapportering av utförd förstudie som följd av det utredningsbeslut som fattades av landstingsfullmäktige i samband med beslut om budget 2014.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fatta inriktningsbeslut för objektet Teknisk upprustning av vårdflyglar vid Södersjukhuset i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att planeringen ska ske till en total investeringsutgift om maximalt 885 000 000 kronor.

Landstingsstyrelsens motivering

Enligt Framtidens hälso- och sjukvård ska Södersjukhuset fortsatt utvecklas och rustas upp för att bland annat skapa fler vårdplatser och bättre rustade lokaler för vårdverksamhet. Detta medför ett behov av omfattande ny- och ombyggnation vad avser både behandlings- och vårdbyggnader. För att möta behoven i Stockholms län år 2018 ska Södersjukhusets vårdutbud ökas med 51 nya vårdplatser och 5 000 fler vårdtillfällen per år.

I enlighet med beslut i landstingsfullmäktige har planering för byggnation av ny behandlingsbyggnad på Södersjukhuset getts ändrade förutsättningar med ny placering i västligt läge. Landstingsfullmäktige fattade inriktningsbeslut om ny planering i samband med budget 2014 i juni 2013 och investeringen är nu föremål för genomförandebeslut. I samband med budget 2014 beslutade även landstingsstyrelsen om utredningsbeslut för Teknisk upprustning vårdflyglar på Södersjukhuset.

Vårdflyglarna, byggnaderna 13-18, på Södersjukhuset är efter 70 års drift i behov av teknisk upprustning för att möta det behov som finns då de flesta

tekniska installationerna i byggnaderna befinner sig nära slutet på sin tekniska livslängd. En upprustning är nödvändig främst för att säkerställa att gällande myndighetskrav uppfylls och att lokalerna ändamålsenligt motsvarar de krav som ställs för att vård ska kunna bedrivas.

Med hänsyn tagen till de kapacitetsbehov som finns inom sjukvården idag och som förväntas framöver, samt de påfrestningar som genomförande av byggnads- och infrastrukturinvesteringar innebär under byggnationsfasen, är det av stor vikt att nödvändiga investeringar kan genomföras till specificerade kostnader och inom givna tidsramar.

I arbetet med den tekniska upprustningen är det av stor vikt att installationerna dimensioneras för att ge byggnaden flexibilitet för befintlig verksamhet och stödja Södersjukhusets långsiktiga fastighetsutveckling. Det är även viktigt att nödvändig hänsyn tas för att under upprustningstiden minimera störningar i vårdverksamheten och därmed säkra att vårdutbudet på Södersjukhuset inte påverkas.

Beslutsunderlag

1. Landstingsstyrelsens protokollsutdrag den 27 maj 2014 § 125
2. Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 7 maj 2014
3. Arbetsutskottets protokollsutdrag den 20 maj 2014
4. Styrelsen för Locum AB:s protokollsutdrag den 20 mars 2014
5. Locum AB:s tjänsteutlåtande den 3 mars 2014, med bilagor
6. Förstudie för teknisk upprustning byggnad 13-18, kallad vårdflyglar på Södersjukhuset, daterad den 11 februari 2014

Stockholms läns landsting
Landstingsstyrelsen

Protokollsutdrag
Sammanträdesdatum
2014-05-27

Datum för justering: 2014-05-27
Datum för anslag: 2014-05-28

- -

§ 125
Inriktningsbeslut om Teknisk upprustning av vårdflyglar vid Södersjukhuset
LS 1403-0417

Landstingsrådsberedningens skrivelse den 21 maj 2014 med arbetsutskottets beslut den 20 maj, Locum AB:s yttrande den 20 mars 2014 och landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 7 maj 2014.

Landstingsstyrelsen beslutade enligt landstingsrådsberedningens förslag föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta inriktningsbeslut för objektet Teknisk upprustning av vårdflyglar vid Södersjukhuset i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att planeringen ska ske till en total investeringsutgift om maximalt
885 000 000 kronor.

MP-ledamöterna anmälde att de *inte deltog* i landstingsstyrelsens beslut.

- -

Vid protokollet

Anna-Britt Weiss

Exp till:
Landstingsfullmäktige
SLL Ekonomi och finans

Utdragsbestyrkande
Anna-Britt Weiss

Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Ekonomi och finans

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-05-07

LS 1403-0417

Landstingsstyrelsens
arbetsutskott

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -05- 09
Dnr LS 1403-0417
Rotel I

Inriktningsbeslut avseende teknisk upprustning av vårdflyglar på Södersjukhuset

Ärendebeskrivning

Ärendet behandlar hemställan från Locum AB att fatta inriktningsbeslut avseende teknisk upprustning av vårdflyglar på Södersjukhuset. Hemställan är en avrapportering av utförd förstudie som följd av det utredningsbeslut som fattades av landstingsfullmäktige i samband med beslut om budget 2014.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 7 maj 2014
Styrelsen för Locum AB:s protokollsutdrag den 20 mars 2014
Locum AB:s verkställande direktörs förslag till beslut den 3 mars 2014
Förstudie för teknisk upprustning byggnad 13-18, kallad vårdflyglar på Södersjukhuset, daterad den 11 februari 2014

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta inriktningsbeslut för objektet Teknisk upprustning av vårdflyglar vid Södersjukhuset i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att planeringen ska ske till en total investeringsutgift om maximalt 885 000 000 kronor.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Vårdflyglarna, byggnaderna 13-18, på Södersjukhuset uppfördes under åren 1940-1948. Under åren har ett antal uppdateringar gjorts av de tekniska installationerna, dock har de flesta efter 70 års drift nått sin tekniska

livslängd. De planerade åtgärderna syftar till att gällande myndighetskrav uppnås och att säkra fortsatt vårdverksamhet i lokalerna.

Bakgrund
I samband med budget 2014 beslutade landstingsstyrelsen om utredningsbeslut för Teknisk upprustning vårdflygler på Södersjukhuset. Objektet ingår som en del av investeringsplanen och uppgår totalt till 885 miljoner kronor. Beslutet verkställdes av Locum AB som genomförde en förstudie. Förstudien är nu färdigställd och avrapporteras härmed för att gå vidare till nästa fas, då styrelsen för Locum AB har hemställt om att erhålla ett inriktningsbeslut för att påbörja programarbete.

Södersjukhuset uppfördes i huvudsak mellan åren 1940-1948. Vårdavdelningarna i de så kallade vårdflyglarna, byggnad 13 till 18, består av 11 våningar inklusive underliggande kulvert. Det har under åren utförts ombyggnationer och upprustning av ytskikt samt delar av olika mediesystem såsom elektriska installationer, datainstallationer, sprinklers och gas med mera. Men i huvudsak kan konstateras att den tekniska infrastrukturen är i behov av uppdatering till aktuella normer och i behov av ersättningsinvesteringar med anledning av uttjänta tekniska system.

Byggnad 13 har genomgått en totalrenovering under åren 1998-1999. Renoveringen omfattade samtliga mediesystem samt ett nytt fläktrum som uppfördes på taket. Samtidigt byttes alla fönster ut till 3-glas energifönster och fasaderna tilläggsisolerades och putsades om.

I mars 2014 har samtliga fasader som inte berörs av dockning till de nya planerade byggnaderna erhållit 3-glas energifönster, tilläggsisolering och ny puts.

Byggnaderna har fått anmärkningar från myndigheter gällande krav på brandsäkerhet och arbetsmiljö. Arbetsmiljöverket har i beslut, 2012-09-19, meddelat krav på vite om inte nuvarande dusch- och wc-utrymmen byggs om i enlighet med Arbetsmiljöverkets författningssamling. Detta innefattar bland annat krav på fria arbetsytor vid exempelvis patienttoaletterna.

Södersjukhusets vårdflyglar har även vitesföreläggande vad gäller bland annat arbetsmiljön kring sängplatser. Modernisering av vårdavdelningar är ett separat investeringsobjekt som planeras att samordnas med den tekniska upprustningen. Detta objekt ska bland annat tillgodose dessa myndighetskrav.

Överväganden
Syfte med den tekniska upprustningen av vårdflyglarna på Södersjukhuset, vårdbyggnad 13-18, är att möta det behov som finns då de flesta tekniska installationerna i vårdbyggnaderna befinner sig nära slutet på sin tekniska livslängd. De planerade åtgärderna syftar enbart till nödvändig upprustning för att säkerställa att gällande myndighetskrav uppfylls och att lokalerna ändamålsenligt motsvarar de krav som ställs för att vård ska kunna bedrivas.

Byggnadernas bruttoarea uppgår till cirka 53 000 kvadratmeter uppdelade på sex byggnader. Byggnaderna innehåller idag främst lokaler för vårdavdelningar.

Om upprustning av byggnaderna genomförs kommer Södersjukhuset kunna tillgodose behovet av tillräcklig mängd ändamålsenliga lokaler för somatisk specialistvård. Byggnad och installationer ska tillgodose Södersjukhuset med de tekniska förutsättningarna för den sjukvård som bedrivs.

Den tekniska upprustningen innefattar i utförd förstudie bland annat följande tekniska system:

- Ventilation
- Spill- och dagvatten
- Värme
- Kyla
- Styr- och övervakningssystem
- Elanläggning
- Brandlarm samt brandcentral
- Sprinkler
- Brandutrymning
- Medicinska gaser
- Yttertak
- Passage och säkerhetssystem

Fasad och fönster ingår inte i projektet då de nyligen rustats. Vidare ingår inte tappvatten (kall- och varmvattenrör) i investeringsobjektet, om inte annat beslutas inom programskedet.

Syftet med investeringen är att de tekniska installationerna ska dimensioneras för att ge byggnaden flexibilitet för befintlig verksamhet och stödja Södersjukhusets långsiktiga fastighetsutveckling. Planeringen ska syfta till att uppfylla myndighetskrav och Locums tekniska riktlinjer.

Avseende de tekniska installations- och försörjningskraven arbetar Locum AB med tekniska riktlinjer som utvecklats exempelvis inom bygg, brandsäkerhet, miljö, medicinska gaser och hygienområdet. Till detta kommer samhällets krav på till exempel tillgänglighetsanpassningar. Lokaler i Landstingsfastigheter Stockholms fastighetsbestånd, som Locum AB ansvarar för, utformas i enlighet med dessa riktlinjer.

I arbetet kring installations- och försörjningskrav ska det finnas en strävan mot kostnadseffektiva tekniska lösningar och samplanering med övriga investeringar för tekniska upprustningar i syfte att sänka investeringsutgifterna och framtida fastighetsdriftskostnader. Flexibiliteten i utforminingen ska främja en hållbar fastighetsutveckling och vara kopplad till framtida definierade behov för att undvika överdimensionering.

Det är komplext att utföra den tekniska upprustningen under pågående vårdverksamhet. För att minimera störningen ska den tekniska upprustningen genomföras i två etapper en för övre och en för nedre halvan av huskroppen. Fyra plan töms och ett plan av de tömda behålls som ljudbarriär mot övriga huset. En del av systemen måste installeras bredvid uttjänta system för att kopplas på då allt är klart med ersättning av de nya systemen. En fördjupad störningsanalys kommer att utgöra en del av programarbetet.

Investeringsobjektet är tänkt att samplaneras med investeringen i objektet Modernisering av vårdavdelningar på Södersjukhuset. Detta objekt drivs bland annat utifrån att tillgodose Arbetsmiljöverkets krav, bland annat avseende utrymme kring sängplatser. Planeringen och utförande ska ske så att antal vårdplatser inte understiger Södersjukhusets uppdrag, 736 vårdplatser fram till år 2018 och därefter 791 vårdplatser.

Investeringsobjektet bedöms att löpa från år 2014 till och med 2020, inklusive avsatt tid för framtagande av programarbete och erforderliga handlingar.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Landstingsfullmäktige fattade utredningsbeslut för investeringsobjektet Teknisk upprustning av vårdflyglar på Södersjukhuset i samband med budget 2014 i juni 2013. I investeringsplanen finns ett budgeterat utrymme på 885 miljoner kronor för objektet. Den fortsatta inriktningen ska hållas inom denna ram och överensstämmer med vad som är berett inom ramen för förstudiearbetet.

Verkställande av landstingsfullmäktiges inriktningsbeslut utförs av Locum AB i enlighet med den av landstingsfullmäktige beslutade investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning. Investeringsutgiften för programarbete uppgår till 25 miljoner kronor under 2014. Investeringsutgifter ryms inom fastställt investeringsutrymme för Landstingsfastigheter Stockholm. Enligt den föreslagna tidplanen återkommer Locum AB i samband med beslut om budget 2015, i december 2014, om ett genomförandebeslut.

Efter färdigställande kommer investeringen att innebära utökade kapitalkostnader på 78 miljoner kronor årligen. Enligt nuvarande hyresmodell kommer standardhöjningen i fastigheten att påverka Södersjukhusets framtida hyresnivå.

Miljökonsekvenser av beslutet

Landstinget ska verka för en bättre miljö och driva på utvecklingen mot mer miljöanpassade material och tekniska lösningar för att minska påverkan och energiåtgången i enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016. Locum AB ställer därför miljökrav på leverantörer för att uppfylla miljölagstiftning såväl som av landstingets antagna miljömål. Utöver dessa ska ISO 9000 och 14000 uppfyllas. En miljöinventering av befintliga lokaler som skall byggas om föregår alltid projektering och byggnation.

Miljörutinerna kring en byggnation beskrivs i en projektunik miljöplan. Projektorer och leverantörer upprättar miljöplaner och redovisar arbetet löpande, val av tekniska system och material görs utifrån energi och miljöaspekter. En miljöuppföljare knyts till projektet.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Gunnel Forsberg
Ekonomidirektör

Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsen
Arbetsutskottet

PROTOKOLLSUTDRAG
Sammanträdesdatum
2014-05-20

Justerat den 20 maj 2014
Justeringen anslogs 21 maj 2014

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -05- 21
Dnr LS 1403-0417

Torbjörn Rosdahl
Helene Hellmark Knutsson

---

§ 61
Inriktningsbeslut avseende teknisk upprustning av vårdflyglar på Södersjukhuset
LS 1403-0417

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande 7 maj 2014.

Eva Tillman, Södersjukhuset och Lennart Hävrén, Landstingsstyrelsens förvaltning informerade.

Beslut
Landstingsstyrelsens arbetsutskott beslutade föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fatta inriktningsbeslut för objektet Teknisk upprustning av vårdflyglar vid Södersjukhuset i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att planeringen ska ske till en total investeringsutgift om maximalt 885 000 000 kronor.

Deltar inte i beslutet
Helene Öberg (MP) deltog inte i dagens beslut

Vid protokollet
Elisabeth Angard-Levander

Exp: Akten, LS

20/5-14 EAL

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -03- 28
Dnr. LS1403-0417

locum.
VÅRDEN FÖR VÅRDEN

Utdrag ur beslutsinformation från
ordinarie sammanträde med styrelsen i Locum AB
torsdagen den 20 mars 2014 kl 14.30-15.50 på S:t Görans Sjukhus, Görans Terassen, Stora konferenslokalen

LOC 1401-0042

Närvarande:

Ledamöter

Charlotte Broberg	ordförande
Anders Ekegren	1:e vice ordförande
Hasan Dölek	2:e vice ordförande
Kjell Treslow	ledamot
Anders Lönnberg	ledamot

Suppleanter

Christer Grunder	suppleant tjg
Lars Jakobsson	suppleant tjg
Maria Bosdotter	suppleant
Thomas Magnusson	suppleant
Catharina Mann	suppleant
Karin Westerberg	suppleant

Övriga

Nathalie Boulas Nilsson	verkställande direktör
Per-Inge Buskas	vice verkställande direktör
Charlotte Viksten	bolagsjurist, sekreterare
Jeppe Calom	ltsrådssekreterare (m)
Charles Westerberg	pressekreterare

Personalrepresentant

Anna Selenius	SACO rådet vid Locum AB

§ 11

Inriktningsbeslut gällande teknisk upprustning av vårdbyggnader på Södersjukhuset
(LOC 1402-0232)

Föredrog verkställande direktören ärendet.

Beslutade styrelsen

att hemställa att landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige att fatta inriktningsbeslut avseende ombyggnation av vårdbyggnaderna 13-18 (de s k vårdflyglarna) för ersättningsinvesteringar på Södersjukhuset till en bedömd utgift om totalt 885 000 000 kronor

---

Utdragsbestyrkande

Charlotte Viksten
Styrelsens sekreterare

2014-03-20– ÄRENDE 11

locum.
VÅRDEN FÖR VÅRDEN

BESLUT 1(4)

2014-03-03 LOC 1402-0232

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -03- 28
Dnr LS 1403-0417

Styrelsen för Locum AB

Inriktningsbeslut gällande teknisk upprustning av vårdbyggnader på Södersjukhuset

Ärendet

Ärendet avser teknisk upprustning av Södersjukhusets vårdbyggnader 13-18 (de s k vårdflyglarna).

Investeringen finns med som utredningsbeslut i av landstingsfullmäktige beslutad investeringsbudget för 2014. Bedömd total investeringsutgift uppgår till 885 miljoner kronor.

Detta ärende avser inriktningsbeslut gällande teknisk upprustning av vårdbyggnader 13-18 på Södersjukhuset.

Förslag till beslut

Styrelsen för Locum AB föreslås besluta

att hemställa att landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige att fatta inriktningsbeslut avseende ombyggnation av vårdbyggnaderna 13-18 (de s k vårdflyglarna) för ersättningsinvesteringar på Södersjukhuset till en bedömd utgift om totalt 885 000 000 kronor.

Nathalie Boulas Nilsson
Verkställande direktör

Bilagor:
1. Situationsplan
2. Sammanfattning av förstudie 2014-02-11

Delges:
Akten

VI ÄR EN DEL AV STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Bakgrund

Syfte

De s k vårdflyglarna på Södersjukhuset är i stort behov av teknisk upprustning. De flesta tekniska installationerna i vårdbyggnaderna befinner sig nära slutet på teknisk livslängd. De planerade åtgärderna syftar enbart till nödvändig upprustning så att gällande myndighetskrav uppfylls och så att det även fortsättningsvis går att bedriva vård i lokalerna.

Den tekniska upprustningen planeras att genomföras i samband med det av landstingsfullmäktige beslutade investeringsobjektet *SöS - Modernisering vårdavdelningar.*

Allmänt

Vårdflyglarna på södra sidan av Södersjukhusets (SöS) huvudbyggnad uppfördes under åren 1940-48, vilket innebär att flertalet installationer är 70 år gamla. Byggnadernas bruttoarea är: ca 53 000 m², se tabell nedan.

Fastighet Byggnad	Södersjukhuset 10 Populärnamn	Byggnad BTA, m²
01310	13 - Flygel J	5 753
01314	14 - Flygel K	8 864
01315	15 - Flygel L	10 413
01316	16 - Flygel M	7 807
01317	17 - Flygel N	10 415
01318	18 - Flygel O	9 214
	Total area m²:	**52 466**

Byggnaderna har ett högt och fritt läge med utsikt över Årstaviken. I byggnaderna ryms idag lokaler för vårdmottagningar och en mindre del administration.

Genomförandet innefattar upprustning av samtliga befintliga installationer för att uppfylla myndighetskrav och Locums riktlinjer.

I övriga byggnader med samma byggnadsålder på SöS finns god erfarenhet av teknisk upprustning. Vårdflyglarna har varit svårare att underhålla då evakueringsmöjlighet tidigare saknats för sängliggande patienter. När upprustningen av byggnad 25 snart är klar kan vårdavdelningar evakueras dit och därmed möjliggöra detta projekt.

Alternativa lösningar

En upprustning av de tekniska systemen kan göras i samband med projektet *Modernisering av vårdavdelningar* och samtidigt möjliggöra att Södersjukhuset kan uppnå de vårdplatser de har i sitt vårduppdrag. I byggnad 25 har det tillskapats extra avdelningar som medför att vi kan tömma 4 plan per byggnad i vårdflyglarna och genomföra upprustning utan att det totala antalet vårdplatser minskar.

Om upprustningen av byggnad 13-18 inte genomförs kommer inte SöS att kunna tillgodose tillräcklig mängd ändamålsenliga lokaler för akutsjukvård enligt det uppdrag sjukhuset har.

Ekonomi

Investeringsbedömning Vid genomförande av projektet, till en prognos på 885 mkr, kommer kapitalkostnaderna att öka med ca 78 mkr per år. Om projektet avbryts kommer kostnaderna för programmet att kostnadsföras på LFS:s (Landstingsfastigheter Stockholm) fastigheter.

Kostnad och medelsbehov

• Förstudie & Program	25 000 tkr
• Total kostnad	25 000 tkr
• Redan nedlagda kostnader	0 tkr
• Resterande medelsbehov innevarande år	3 000 tkr
• Medelsbehov kommande år	22 000 tkr
• Summa	25 000 tkr

Finansiering

• Fastighetsägarinvestering	25 000 tkr
• Summa	25 000 tkr

Tid och organisation

Samordning ska ske med projektet "Modernisering av vårdavdelningar"

Organisation

Projektet kommer att drivas tillsammans med projektet *Modernisering av vårdavdelningar.*

Tid

Programarbetet påbörjas omgående och färdigställs så att ett ärende om genomförande kan presenteras för landstingsfullmäktige i december 2014.

Projekttidplan

	Klara
• Programhandlingar	2014-09

Södersjukhuset, byggnad: 18-13

2014-03-20 – ÄRENDE 11 – Bilaga 1

locum.
VÅRDEN FÖR VÅRDEN

Kund & Fastighetsavdelningen

2014-02-11 LOC 1402-0232

Projektnr: 93103391

Sammanfattning av förstudierapport för teknisk upprustning av vårdbyggnader (byggnad 13-18) på Södersjukhuset

Locum AB
Box 17201
104 62 Stockholm

BESÖKSADRESS
Östgötagatan 12
Stockholm

TELEFON
Växel 08-123 170 00
Direkt 08-123 174 04
Mobil 070-001 78 10

TELEFAX
Central 08-694 72 10
Direkt 08-694 72 10

INTERNET
www.locum.se
E-post Peter.Mikaelsson@locum.se

ORG.NR
556438-7909
Bolagets säte:
Stockholm

Förstudierapport för teknisk upprustning byggnad 13-18, kallade vårdflyglarna på Södersjukhuset

Bakgrund och nuläge

Förstudiearbetet som presenteras i denna rapport, inleddes i samband med att utredningsbeslut togs i landstingsfullmäktige för att bygga om befintliga vårdavdelningar. Förstudien sammanställer behovet av teknisk upprustning i vårdflyglarna, samt myndighetsanmärkningar gällande brand och arbetsmiljöproblem för vårdpersonal.

Vårdbyggnaderna (byggnad 13-18), de s k vårdflyglarna, på södra sidan av Södersjukhusets (SöS) huvudbyggnad uppfördes under åren 1940-48. Flertalet av installationerna är 70 år gamla.

Byggnadsdelarna av vårdflyglarna som vetter mot Årstaviken saknar utrymning. Enligt rapport från syn av Södersjukhusets vårdavdelningar av Storstockholms Brandförsvar uppfyller inte lokalerna i sitt nuvarande skick myndighetskraven för brandutrymning.

Generellt är statusen undermålig på de tekniska installationerna i vårdbyggnaderna och behoven är nära teknisk livslängd på de flesta systemen.

Vidare har Södersjukhusets vårdflyglar vitesföreläggande på sig när det gäller utrymmen i våtutrymmen och kring sängplatser där Arbetsmiljöverkets (AMV) krav inte uppfylls.

Locum arbetar med tekniska riktlinjer som utvecklats exempelvis inom bygg, brandsäkerhet, miljö, medicinska gaser och hygienområdet. Till detta kommer samhällets krav på t.ex. tillgänglighetsanpassningar. Lokaler i Locums fastighetsbestånd utformas i enlighet med dessa riktlinjer.

Mål

Syftet med investeringen är att de tekniska installationerna ska dimensioneras för att ge byggnaden flexibilitet för befintlig verksamhet och stödja en långsiktig fastighetsutveckling.

Byggnad och installationer ska tillgodose hyresgästerna med de tekniska förutsättningarna för den vårdverksamhet som bedrivs.

Tekniska system som ingår i upprustningen är:

- Ventilation
- Spill- och dagvatten
- Värme
- Kyla
- Styr- och övervakningssystem
- Elanläggning
- Brandlarm samt brandcentral
- Sprinkler
- Brandutrymning
- Medicinska gaser
- Yttertak
- Passage och säkerhetssystem

Fasad och fönster ingår inte i projektet då de nyligen rustats. Vidare ingår inte tappvatten (kall- och varmvattenrör) i projektet om inte programskedet kommer fram till annat. Det är ej galvaniserade rör som korroderar. Galvaniserade rör för tappvatten förekommer i de norra byggnaderna på Södersjukhuset och de byts ut i samband med avloppsstambytet som pågår där sedan några år.

Miljö

Miljörutinerna kring en byggnation beskrivs i en projektunik miljöplan. Projektörer och leverantörer upprättar miljöplaner och redovisar arbetet löpande, val av tekniska system och material görs utifrån energi och miljöaspekter. En miljöuppföljare knyts till projektet.

ISO 9000 och 14000 skall uppfyllas. Landstinget skall sammantaget verka för en bättre miljö och driva på utvecklingen mot mer miljöanpassade material och tekniska lösningar för att minska påverkan och energiåtgången. Locum ställer därför miljökrav på leverantörer för att uppfylla miljölagstiftning såväl som av SLL antagna miljömål.

En miljöinventering av befintliga lokaler som skall byggas om föregår alltid projektering och byggnation.

Genomförande

Den tekniska upprustningen genomförs i två etapper - en övre- och nedre halva av huskroppen i taget. Fyra plan töms och ett plan av de tömda behålls som ljudbarriär mot övriga huset. En del av systemen måste installeras bredvid uttjänta system för kopplas på då allt är klart med ersättning de nya systemen.

Rivning av gamla och uttjänta system sker efter det.

Uppskattad entreprenadtid är år 2014 - 2020.

locum.
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

2014-02-11 LOC 1402-0232

Kund & Fastighetsavdelningen
Fastighetsansvarig
Peter Mikaelsson

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -03- 28
Dnr LS1403-0417

Projektnr: 93103391

Förstudierapport för teknisk upprustning byggnad 13-18, kallad vårdflyglarna på Södersjukhuset

Locum AB
Box 17201
104 62 Stockholm

BESÖKSADRESS
Östgötagatan 12
Stockholm

TELEFON
Växel 08-123 170 00
Direkt 08-123 174 04
Mobil 070-001 78 10

TELEFAX
Central 08-694 72 10
Direkt 08-694 72 10

INTERNET
www.locum.se
E-post Peter.Mikaelsson@locum.se

ORG.NR
556438-7909
Bolagets säte:
Stockholm

Kund & Fastighetsavdelningen
Fastighetsansvarig
Peter Mikaelsson

2014-02-11 LOC 1402-0232

Projektnr: 93103391

Förstudierapport för teknisk upprustning byggnad 13-18, kallade vårdflyglarna på Södersjukhuset

1. Sammanfattning av Förstudierapport

Förstudien sammanställer behovet av teknisk upprustning i vårdflyglarna på Södersjukhuset, samt myndighetsanmärkningar gällande brand och arbetsmiljöproblem för vårdpersonal. Arbetsmiljöverket (AMV) har meddelat i beslut, 2012-09-19, om vite av 5 milj. om inte nuvarande dusch- och wc-utrymmen byggs om i enlighet med i Arbetsmiljöverkets författningssamling (AFS) angivna fria arbetsytor vid t.ex patientoalett stolar.
I byggnad 14-18 finns en genomgående A-korridor samt en vinkelbyggd B-korridor i varje byggnad. Ett samlat dusch och wc-utrymme finns i A respektive B-korridoren.
Vid den nödvändiga ombyggnationen av patientoalett-, duschutrymmena har en möjlighet till förflyttning av 4 vårdavdelningar i en huskropp öppnats upp tack vare ombyggnad av by 25, där 2 våningar är patienthotell och 4 är möjliga för tillfälliga evakueringar.

SÖS uppfördes i huvudsak mellan åren 1940 och 1948. Mindre ombyggnader och upprustning av ytskikt samt delar av olika mediesystem typ EL, Data, sprinkler, gas mm har över åren utförts men har i vissa delar stort behov av uppdatering till aktuella normer samt utbyte pga rent slitage typ avloppsstammar och uppvärmningssystem.

Under år 1998-1999 utfördes en totalrenovering av by 13. Alla mediesystem byttes ut, ett nytt fläktrum uppfördes på taket i hela dess längd. By 13 har enbart A-korridor. Samtidigt byttes alla fönster ut till 3-glas energifönster. Fasaderna tilläggsisolerades med 8cm min-ull samt en ädelputs om ca 25mm applicerades utanpå.

Nu i mars 2014 har alla fasader, som inte är berörda av dockningen av den nya sjukhusutbyggnaden, fått nya 3-glas energifönster, tilläggsisolering samt ny puts.

Vårdavdelningarna by 14 till 18 består av 11 våningar inklusive underliggande kulvert. Högst upp ligger plan 9 som enbart sträcker sig i A-korridorens riktning, utom vid by 16 där administrativ verksamhet är

lokerad på vinkelbyggnaden, B-korridoren. Televäxeln upptar ca 20% av ytan och resterande är fläktrum i 2 våningar.
År 2000-2001 byggdes denna våning om från det tidigare storkök och diskrumsutrymmena till administrationsvåning. Alla mediesystem nyinstallerade.
Underliggande plan 8 är ett kryputrymme för installationer.
Plan 7 till plan 1 är vårdavdelningar.
Plan 0 är i huvudsak receptioner, kontorsutrymmen, mottagningar, kuratorsrum mm.
Plan –1 är i huvudsak förråd, verkstadsutrymmen, mottagning och behandling för Onkologen, tvättstuga, omklädningsrum mm.

Förstudien visar att upprustning av byggnad 13-18, även kallad vårdflyglarna, kan genomföras till en ungefärlig kostnad av 885Mkr och bör genomföras samtidigt med "modernisering av vårdavdelningar" som är planerad att utföras: 2014-10-30 – 2020-08-26. Detta utan att antalet vårdplatser totalt understiger SÖS AB´s uppdrag på 736 vårdplatser fram till 2018-01-01 och 791 vårdplatser efter detta datum. (Se bifogad tidplan)

2. Inledning

Förstudiearbetet som presenteras i denna rapport, inleddes i samband med att utredningsbeslut togs i Landstingsfullmäktige för att bygga om befintliga vårdavdelningar.
Byggnadsdelarna av vårdflyglarna som vetter mot Årstaviken saknar utrymning. Enligt rapport från syn av Södersjukhusets vårdavdelningar av Storstockholms Brandförsvar uppfyller inte lokalerna i sitt nuvarande skick myndighetskraven för brandutrymning. (Se bifogad förstudie).

Vårdflyglarna saknar heltäckande brandlarm i stjärnnät enligt myndighetskrav och Locums riktlinje för brand. Idag finns det vissa rum som ej har branddetektering.

Generellt är statusen undermålig på de tekniska installationerna i vårdbyggnaderna och behoven är nära teknisk livslängd på de flesta systemen. Vårdflyglarna är uppförda mellan 1940-1948.

Södersjukhusets vårdflyglar har vitesföreläggande på sig när det gäller utrymmen i våtutrymmen och kring sängplatser. (Se bilagor från arbetsmiljöverket). Modernisering av vårdavdelningar är ett separat projekt som ska samordnas med denna tekniska upprustning.

3. Nuläge

Ventilationen
Stora delar av vårdbyggnaderna har gammal ventilation.
Den tekniska livslängden har sedan länge uppnåtts och driftsäkerheten är allt svårare att upprätthålla.
Med nya ventilationsaggregat får man en bättre värmeåtervinning och möjlighet att komplettera med kyla i tilluften för byggnader med söderläge och patienter.
Ventilation vid brand behöver ses över infrastrukturmässigt med nya styrutrustningar och eventuella motordrivna spjäll. För by 03, 17 och 18 är genomförandebeslut klart för fläktrummen och entreprenör upphandlas inom kort. (Se bifogad förstudie)

Spill- och dagvatten
Teknisk livslängd har sedan länge uppnåtts och säker drift på dessa system går ej att erhålla i vårdbyggnaderna. I arbetsmiljöprojektet så kommer nya avloppsstammar, nya golvbrunnar, tvättställsavlopp sidodragningar från dessa till de nya avloppsstammarna att utföras. Totalt finns på en vårdavdelning dessutom ca 12 avloppsstammar som alla snarast bör bytas då dessa tjänat ut. Utföres lämpligen i samband med ovan beskrivna ombyggnad med tomställd avdelning.

Värme
Brister på systemet finns, främst när det gäller det sekundära rörsystemet. Ursprungliga (från 40-talet) värmerör ligger i betongbjälklaget, vilket medför svårighet att spåra läckaget som följd.
Det befintliga värmerörsystemet som försörjer radiatorerna har tjänat ut. Dessa är dessutom förlagda i sandskiktet mellan bjälklagsbetongen och golvbetongen. Flertal läckage från sönderrostade värmerörledningar har inträffat med stor spridningspåverkan i sidled till intilliggande rum samt underliggande våning.
Nya värmerörstammar förläggs synligt, antingen från korridortak ut till fasad eller utföres som stamsystem insida fasadvägg. Utföres i samband med tomställd avdelning.

Kyla
På sikt bör hela kylsystemet på Södersjukhuset byggas ut med komfortkyla och då även separera processkyla för att säkerställa ett godtagbart inomhusklimat även under varma perioder till så prisvärd energilösning som möjligt.
Kylsystemet på SÖS bör byggas ut. Uppdelning bör utföras i ren komfortkyla och i separat processkyla. Många av dagens medicinska anläggningar / maskiner kräver kyla. Sjukhusets vårdavdelningar mot söder, behöver kyla framförallt sommartid

då solinversionen är som störst. Att installera kylbafflar (överallt eller enbart i söderläge) för varje rum är en vanlig lösning för ett bra rumsklimat. Detta måste utredas vidare så att vi kan få med en bra lösning om det är möjligt i detta projekt.

Styr- och övervakningssystemet
För mestadels är det gamla installationer för styr och övervakningssystemet. Det är svårt med reservdelar samt svårt att få en översikt från driftcentral då många styrcentraler ej är anslutna till det överordnade systemet (CITECT) hos driften.

Under åren 2001-2003 gjordes en stor genomgång av hur alla funktioner i sjukhuset styrdes. En arbetsgrupp arbetade med att få fram ett optimalt och centralt placerat styrsystem som, över tid, skulle vara så kompatibelt som möjligt med då kända system. Efter ett antal genomgångar valdes system CITECT ut till att vara hjärtat i systemet och vara centralt placerad hos driften.
Många system har idag inte anslutits av olika skäl. För gamla, ej kompatibla, ej öppna system enligt Locums riktlinje osv.

Elanläggning
Reservdelar på canalis (elstamstyp) finns ej. Systemet bör bytas ut snarast. Då elcentraler är ofta underdimensionerade vid ombyggnationer så bör detta ses över.

På SÖS, har över tid installerats stamledningar för starkström av typ Canalis. Detta system har möjliggjort snabba och flexibla in- och urkopplingar av elkablar, som med anpassade fästen, kan monteras på önskad höjd utmed skenans längd.
Canalissystemet har upphört och anslutningsdon finns ej att uppbringa. Dessa måste nu ersättas med likartad flexibel lösning snarast då det över tid krävs större el-centraler för att täcka dagens behov av el-kraft.
I A-korridorerna finns El-nischer med vikdörrar/fronter. Dessa har gammal och undermålig standard och vid ombyggnad ersättes dessa med brandklassade (B.30) vikdörrar/fronter. Utföres lämpligen vid denna ombyggnad.

Brandlarm samt brandcentral
Varierande ålder och skick. Generellt har vi ej heltäckande brandlarm och en ringmatning. Alla brandcentraler måste bytas ut så att de klarar heltäckande brandlarm samt montera det med stjärnmatning så att myndighetskrav samt Locums riktlinje efterlevs.

Sprinkler
Utöver brandlarmsanläggningen så har SÖS även en heltäckande sprinkleranläggning som utfördes i slutet 1990-talet och in på 2000-talet. I vårdbyggnaderna har de nya godkända glassäkringarna monterats i by 14 och 15. By 16-18 har fortfarande de gamla smältsäkringarna som måste bytas ut då dessa ej är godkända. Installation av larmade stamventiler är något som kompletteras allt eftersom så att systemet kan stängas av per avdelning och ej för hela byggnaden vid behov. Utföres lämpligen vid ombyggnaden.

Brandutrymning
Enligt rapport från syn av Södersjukhusets vårdavdelningar av Storstockholms Brandförsvar uppfyller inte lokalerna i sitt nuvarande skick myndighetskraven för brandutrymning. I bilagd förstudie så är det ledande alternativet en trappa i befintlig byggnad mellan två intilliggande plan.

Medicinska gaser
Komponenter och rör är av gammal installation från schakt mot vårdrum och är oftast underdimensionerad mot dagens användning. Bör ingå i projektet. Modernisering av vårdavdelningar som planeras att samköras. De medicinska gaserna har uppdaterats framförallt i OP-salar, IVA och MIVA under 1999-2000. Dock inte i någon omfattning i vårdavdelningarna by 14-18. Under åren 2000-2001 utfördes en reservgasanläggning som förlagts i kulvertsystemen och även upp i stigschakt samt avslutats med avstängningsventiler respektive anslutits till NAV (nödavstängningslådor) och omkopplingscentraler vid OP-salar.

På vårdavdelningarna by 14-18 bör framledningar och avstängningsventiler uppgraderas till ny standard, enbart 8mm idag. Utföres samtidigt med tomställd avdelning.

Yttertak
Är i varierande skick och bör ingå i denna tekniska upprustning, även med byte av takbrunnar och dagvattenrör.

Passage- och Säkerhetssystem
Inom Södersjukhuset i Stockholm finns i dagsläget ett antal olika säkerhetssystem(Inbrottslarm och Passersystem). Många system är fristående och saknar en central administration vilket bidrar till en ineffektiv och låg säkerhet för administrationen. I praktiken innebär det

att man måste gå till administration, avdelning för respektive system när man behöver lägga in sitt kort för behörighet till området.

Landstinget har ökat kontrollkraven på vem som har behörighet till olika områden och med dagens uppbyggnad av säkerhetssystem och administration är det svårt att få en sammanhängande överblick och kontroll på vilka användare som finns i systemen och vilka behörigheter de har.
Sedan en tid tillbaka har Locum övertagit ägandet och driftansvaret för flertalet av systemen på SÖS.
Södersjukhusets totala yta är ca 220 000 kvm BTA. Inom området finns ca 700 dörrmiljöer som kontrolleras via larm eller passersystem och ca 115 st inbrottslarmsystem. Inbrottslarmsystemen kostar ca 300tkr/år att hålla i drift.
De flesta befintliga passersystem har uppnått sin tekniska livslängd och behöver bytas ut allt eftersom ombyggnader sker pga verksamhetsförändringar och hyresgästs investeringar. Utbyte kan även ske när produkter i systemen går sönder.
(Se bifogad förstudie)

4. Framtidsbild

Syftet med investeringen är att de tekniska installationerna ska dimensioneras för att ge byggnaden flexibilitet för befintlig verksamhet och stödja en långsiktig fastighetsutveckling.
Ett minimum bör vara att uppfylla alla myndighetskrav och Locums tekniska riktlinjer.

5. Funktionskrav

Byggnad och installationer ska tillgodose hyresgästerna med de tekniska förutsättningarna för den sjukvård som bedrivs.

6. Tekniska installations- och försörjningskrav

Locum arbetar med tekniska riktlinjer som utvecklats exempelvis inom bygg, brandsäkerhet, miljö, medicinska gaser och hygienområdet. Till detta kommer samhällets krav på t.ex. tillgänglighetsanpassningar. Lokaler i Locums fastighetsbestånd utformas i enlighet med dessa riktlinjer.

7. Störningsanalys - Byggskede

Den tekniska upprustningen genomförs i två etapper - en övre- och nedre halva av huskroppen i taget. 4 plan töms och ett plan av de tömda behålls

som ljudbarriär mot övriga huset. En del av systemen måste installeras bredvid uttjänta system för kopplas på då allt är klart med ersättning de nya systemen.
Rivning av gamla och uttjänta system sker efter det.

Vidare störningsanalys sker i programskedet.

8. Alternativ

Denna upprustning av tekniska system ska göras i samband med projektet: "Modernisering av vårdavdelningar". Samt att vi även ska tillse till att Södersjukhuset kan uppnå sina vårdplatser de har i sitt vårduppdrag. I byggnad 25 har det tillskapats extra avdelningar som medför att vi kan tömma 4 plan per byggnad i vårdflyglarna och genomföra upprustning utan att det totala antalet vårdplatser ska gå ned.

9. Miljö

ISO 9000 och 14000 skall uppfyllas. Landstinget skall sammantaget verka för en bättre miljö och driva på utvecklingen mot mer miljöanpassade material och tekniska lösningar för att minska påverkan och energiåtgången. Locum ställer därför miljökrav på leverantörer för att uppfylla miljölagstiftning såväl som av SLL antagna miljömål.
En miljöinventering av befintliga lokaler som skall byggas om föregår alltid projektering och byggnation.

Miljörutinerna kring en byggnation beskrivs i en projektunik miljöplan. Projektörer och leverantörer upprättar miljöplaner och redovisar arbetet löpande, val av tekniska system och material görs utifrån energi och miljöaspekter. En miljöuppföljare knyts till projektet.

10.Ekonomi, kalkyl

Fasad och fönster
Fasad och fönster ska ej ingå i detta projekt då det nyligen rustats.
I programskedet får vi utvärdera noggrannare för varje system beroende på tidplaner, vårdplatsbehov och fastighetsutvecklingsplan för Södersjukhuset.

Tappvatten, kall- och varmvatten
Rören är gamla men gedigna i koppar. Tappvatten, kall- och varmvattenrören skall ej ingå i projektet om inte programskedet kommer fram till annat. Det är ej galvaniserade rör som korroderar. Galvaniserade rör för tappvatten förekommer i de norra byggnaderna på Södersjukhuset

och de byts ut i samband med avloppsstambytet som pågår där sedan några år.

11.Ekonomi, gränsdragning

Alternativ 0 –

Att inte genomföra projektet medför att vi snart kommer att få många akuta vattenskador och inte kan uppfylla brandmyndighetens krav.
Det medför även att elsäkerheten sänks då reservdelar blir svårare att få tag på.

12.Tidplan

Se bilaga,
Datum: 2014-10-30 – 2020-08-26 är planerad entreprenadtid.

För att göra en korrekt bedömning av kommande ombyggnads produktionstidplan så låter det sig inte ske när produktionsinnehållet inte är känt.
En bedömning av stambyte, ombyggnad patienttoaletter/duschar i en byggnad kan dock göras med ledning av tidigare stambyte i byggnad 02 samt kommande i byggnad 07. I dessa byggnader har det gått att genomföra, och planeras fortsättningsvis, stambyten med kvarboende då man bytt två stammar i taget för att minimera störningar.
Vid ombyggnad av vårdavdelningarna i byggnad 14-18 är förutsättningen annorlunda med tomställda våningar vilket innebär att fler arbetsmoment kan ske samtidigt.
4 tomställda plan, varav ett plan som en buffertzon mot pågående verksamhet, där inga störande byggarbeten ska ske.
Därefter successiv återflyttning samt ytterligare utflyttning/tömning av nästa våning.
En relevant bedömning är 6 månader för de första fyra planen och ytterligare 7 månader för att komma ned och ansluta avloppen i plan –2.
Totalt ca 13 månader per huskropp.

1. Bilagor.

- Förstudierapport för ny utrymningsväg till vårdflyglar på Södersjukhuset, daterad 2013-05-15.
- Förstudierapport för ny ventilation för by 03, 17 och 18, daterad 2013-04-22.

Kund & Fastighetsavdelningen
Fastighetsansvarig
Peter Mikaelsson

2014-02-11 LOC 1402-0232

Projektnr: 93103391

- Vårdplatsanalys i samband "modernisering av vårdavdelningar", daterad 2013-12-03, för brand- och AMV-krav.
- Förstudierapport Säkerhet, daterad 2013-12-03.
- Verksamhet i huvudblocket på Södersjukhuset.

Underskrift

Ovanstående Förstudie är framtagen i samarbete mellan Kundområdet och Projektområdet för Södersjukhuset.

Ort och datum: Stockholm 2014-02-20

Peter Mikaelsson, Fastighetsansvarig Namnförtydligande	Charlotte Lundqvist, Kundchef Namnförtydligande